

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

Південно-українське відділення соціологічної асоціації України, м.Одеса

М А Т Е Р І А Л И

VIII Всеукраїнської наукової інтернет-конференції

“ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ”

(Одеса, 24-25 квітня 2020 року)

Одеса -2020

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // Матеріали VII Всеукраїнської інтернет-конференції (Одеса, 24-25 квітня 2020 р.) 56 с.

Рецензенти:

Плавич В.П. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри загально правових дисциплін і міжнародного права одеського національного університету імені І.І.Мечнікова

Халапсис О.В. - доктор філософських наук, професор кафедри філософії та політології Національної металургійної академії України

Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської інтернет-конференції «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 10 від 28 травня 2020 року)

складанні російсько-українського словника, зібрав велику бібліотеку української літератури. М. Комаров був пов'язаний з багатьма видатними українськими письменниками та поетами. У нього зупинялися, приїжджаючи до Одеси, Іван Франко і Леся Українка.

Поряд з діяльністю бібліотек, клубів швидкими темпами зростало в Одесі кількість друкарень. У 1859 р. їх було 7, в 1879 р. - 12, а в 1889 - 30. За масштабами книговидавання Одеса поступалася тільки трьом містам: Петербургу, Москві та Варшаві. За кількістю виданих книг не можна судити про всі сторони видавничої діяльності. Багато видань було комерційних, довідкових, статистичних, перекладних. Однак іноді тут з'являлися і значні художні твори, перш за все українські, проте це тема для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Лазарович С. Духовная жизнь Одессы — Южнорусский альманах. - Одесса: изд. Ю. Сандомирского, 1900., С. 60 – 68.
2. Самойлов Ф. Одеська національна наукова бібліотека імені Максима Горького // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. думка, 2010. — Т. 7 : Мл — О. — С. 536. — 728 с.
3. Подрезова М. А. Летопись Научной библиотеки Одесского национального университета имени И. И. Мечникова в событиях и фактах. Ч. 1. Первоначальные годы / М. А. Подрезова, В. В. Самодурова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. - 2010. - Т. 15, Вип. 21. - С. 5-27.

Юшкевич Юлія Сергіївна – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

«Світ в пошуках самого себе», на думку італійського науковця Маріо Морчелліні, може бути доречною метафорою для опису сьогодення, що характеризується тріумфом невизначеностей, безпрецедентним накопиченням джерел невпевненості, страху і нестачі довіри, а простір застосування інформаційно-комунікаційних технологій можна порівняти з «Нічийною Землею» де формуються нові ідентичності та ролі, виникає відчуття приналежності до чогось більшого і створюються нові соціальні зв'язки, але в той же час виникають ризики і небезпеки [1, р. 47, 63].

Соціокультурна трансформація, що відбувається внаслідок розвитку інформаційного суспільства, обумовлює модифікацію змісту та взаємозв'язків стрижневих елементів сучасної соціальної системи: соціальних суб'єктів, інститутів та засобів масової комунікації.

Метаморфози, що відбуваються на рівні окремого суб'єкту мають три виміри. В першу чергу, ці перетворення пов'язані зі сферою самості, де має місце конструювання або перевизначення ідентичності соціального суб'єкту за допомогою стимулювання саморефлексії. Крім того, це стосується соціальних взаємовідносин, в межах яких індивід за допомогою комунікації намагається одночасно проявити себе по відношенню до інших та знайти життєві орієнтири, зрозуміти сенс власного існування. Нарешті, комунікація, що збільшує взаємодію між людьми та допомагає стримано реагувати на кризові стани, впливає на дії суб'єкта [1, р. 46].

Необхідно наголосити, що соціокультурна трансформація сучасного суспільства не є перетворенням певного сектору або соціальної підсистеми, а стосується всіх тих інститутів – релігії, сім'ї, системи освіти – що в минулому виступали гарантами стабільності, рівноваги та соціальної впевненості. В цьому контексті, можна говорити про видозмінювання тих процесів, що пов'язані з відтворенням суспільних цінностей, колективних орієнтацій і, отже, трансформацію тієї культурної навігації особистості, що виступає основою соціальної дії –

кризу соціалізації. Тому, слабке залучення індивіда до традиційної соціальної системи та формування відчуття втрати рівноваги змушує людину шукати альтернативи, однією з яких в сучасному світі виступають засоби масової комунікації.

Так, з точки зору Маріо Морчелліні, комунікація не тільки допомагає долати кризу, обумовлену ослабленням соціальної системи, девальвацією традиційних цінностей та зростанням індивідуалізму, а й фактично виконує функцію заміни соціалізації. Тобто, засоби масової комунікації компенсують занепад всіх тих інститутів, що в минулому детермінували дії кожного соціального суб'єкту в суспільстві. Виходячи з цього, «криза» набуває іншого значення, вона вже не розглядається як щось «регресивне», а навпаки символізує «примноження та зростання». Зокрема, засоби масової комунікації стимулюють розвиток трьох рівнів соціального суб'єкту про які йшла мова вище: самості, відфільтрованої у віртуальному вимірі засобів масової комунікації; взаємовідносин, опосередкованих технологіями, що спонукають людину сформувавши нове бачення світу і новий стиль життя; дії, що знаходить прояв в символічних сценаріях ідентифікації та репрезентації в межах соціальних взаємовідносин [1, р. 47].

Проте, слід пам'ятати, що транслятором найважливіших та історично сталих норм і цінностей буття виступає освіта. Будучи простором творчого освоєння нової інформації, формування нових здібностей та набуття практичного досвіду, вона являє собою реальність, в якій народжуються нові цінності, що зумовлюють формування ціннісних орієнтацій всього суспільства. Освіта виступає найважливішим соціальним інститутом, що реалізує цінності, норми, ідеали, відтворює національно-культурний світ. Вона здатна вирішувати завдання розвитку духовного світу особистості, її вищих цінностей. Одним із головних завдань освіти є відповідальність за духовну спадкоємність поколінь, освоєння новою генерацією стійких конструктивів духовності, зокрема – морально-етичних цінностей [2, с. 277].

Однак, сьогодні сама освіта відчуває на собі наслідки ослаблення соціальної системи та знаходиться в стані кризи, тому що вона як і раніше заснована на традиційних педагогічних приписах, які погано адаптовані до вимог і характеристик сучасного світу. Свідченням тому є зростаючий дефіцит зацікавленості молоді в освіті. В контексті соціокультурної трансформації, що відбувається внаслідок розвитку інформаційного суспільства, система освіти стикається з дилемою: з одного боку, вона повинна сприяти збереженню та передачі культурної спадщини, що пройшла перевірку часом та традиційно сприймається як «знання», з іншого, вона може ризикнути адаптуватися до інновацій та змін, які її оточують, приймаючи на себе відповідальність за фільтрацію нових культурних цінностей і знань.

Таким чином, можна дійти висновку, що ідеалізація будь якої зі складових сучасної соціальної системи, зокрема освіти або засобів масової комунікації є хибною. З одного боку, технічний прогрес не є достатньою умовою набуття культурного сенсу та якісного змісту засобами масової комунікації, з іншого, завдяки новим технологіям освіта може отримати культурний імпульс та виступити в якості інтелектуального середовища, в межах якого і за допомогою якого можна інтерпретувати сучасні зміни. Тому, слід йти шляхом конвергенції – гармонійної взаємодії інституту освіти та новітніх засобів масової комунікації задля досягнення загальної мети – адекватної соціалізації особистості в умовах інформаційного суспільства.

Література:

1. Morcellini M. Digital Media and Socialization. *Digital literacy: tools and methodologies for information society*. Hershey-New York: IGI Publishing. 2008. P.45-66.
2. Юшкевич Ю. С. Освіта як найважливіша ланка реалізації морально-етичних цінностей: український контекст. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. 2015. Вип. 103 (12). С. 277-280.